

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 481/2020-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti TOMUS, s. r. o., Turčianska 16, Bratislava, IČO 35 845 287, právne zastúpenej spoločnosťou ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA SLIVKA & LEČKOVÁ, s. r. o., Turčianska 16, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Roman Slivka, CSc., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 84/2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti TOMUS, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. júla 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti TOMUS, s. r. o., Turčianska 16, Bratislava, IČO 35 845 287 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 84/2019 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 23. júna 2011 na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) žalobu o náhradu škody. Konanie bolo vedené na okresnom súde pod sp. zn. 25 C 106/2011. Okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom z 29. októbra 2018. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie žalovaná strana. Súdny spis bol 5. apríla 2019 postúpený krajskému súdu.

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla, že odvolacie konanie je vedené na krajskom súde pod sp. zn. 14 Co 84/2019. Odvolací súd ku dňu podania ústavnej sťažnosti nerozhodol a nevykonal ani žiadny úkon. Podľa sťažovateľky krajský súd *„nepostupuje v konaní v súlade s príslušnými právnymi normami tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Ústavné právo žalobcu na spravodlivý proces je v tomto prípade zjavne porušované, keďže žaloba bola podaná ešte v roku 2011 a po uplynutí viac ako 9 rokov márne čaká na rozhodnutie veci.“*

Sťažovateľka podala 22. januára 2020 predsedovi krajského súdu sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní a žiadala predsedu súdu, aby prijal opatrenia na ich odstránenie. Podpredseda krajského súdu v prípise zo 4. februára 2020 sťažovateľke oznámil, že sťažnosť považuje za dôvodnú a za vzniknutú nečinnosť sa ospravedlnil. Na odstránenie prietáhov v predmetnom konaní však neprijal žiadne konkrétne efektívne

opatrenia. Z dôvodu, že sťažnosť „*nebola riadne vybavená*“, požiadala sťažovateľka 5. februára 2020 Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky o prešetrenie vybavenia sťažnosti a prijatia konkrétnych opatrení na odstránenie prietáhov v konaní.

V odpovedi na sťažnosť Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky listom z 10. marca 2020 vyhodnotilo žiadosť sťažovateľky o prešetrenie postupu krajského súdu za nedôvodnú. Podľa sťažovateľky aj napriek podaným sťažnostiam v napadnutom konaní do dnešného dňa nedošlo k žiadnym zmenám, krajský súd o odvolaní doteraz nerozhodol.

4. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej ústavnej sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým vysloví porušenie jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľka zároveň požadovala, aby ústavný súd v náleze prikázal krajskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov, priznať jej finančné zadost'učinenie v sume 5 000 €, ako aj nahradiť trovy konania v sume 450,28 €.

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

9. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 110/02, II. ÚS 155/09, II. ÚS 66/2011, IV. ÚS 473/2012, III. ÚS 288/2016, II. 59/2019).

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o návrhu sťažovateľky smerujúcom proti postupu krajského súdu, ktorým boli podľa nej v napadnutom konaní spôsobené zbytočné prierahy, čím malo dôjsť aj k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

14. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010, III. ÚS 24/2010).

15. Pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy zjavná neopodstatnenosť sťažnosti môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prierahoch (napr. II. ÚS 93/03, III. ÚS 59/05, IV. ÚS 434/08, I. ÚS 210/2018), prípadne ak argumenty v sťažnosti sťažovateľky nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, I. ÚS 192/2015).

16. Vychádzajúc z ústavnej sťažnosti a jej príloh, ústavný súd zistil, že napadnuté konanie na krajskom súde prebieha od 5. apríla 2019, keď mu bol postúpený spis okresného

súdu na rozhodnutie o odvolaní, a ku dňu rozhodovania ústavného súdu o tejto ústavnej sťažnosti krajský súd o odvolaní nerozhodol.

17. V danej veci ústavný súd konštatuje, že pokiaľ sťažovateľka namieta nečinnosť krajského súdu spočívajúcu v tom, že zo strany krajského súdu nebol iniciovaný žiaden procesný úkon, ústavný súd dáva do pozornosti, že krajský súd vo veci koná ako odvolací súd, úlohou ktorého je posúdiť vecnú správnosť odvolaním napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, preto krajský súd spravidla nevykonáva vo veci procesné úkony (§ 378 a nasl. Civilného sporového poriadku), ani nie je povinný nariadiť pojednávanie (§ 385 Civilného sporového poriadku). To však (aj vzhľadom na predmet konania) nevyhnutne neznamená, že odvolací súd sa vecou dosiaľ nezaoberal.

Význam samotného konania a jeho výsledok je nepochybne pre sťažovateľku dôležitý a ústavný súd v žiadnom prípade nemá v úmysle tento význam zľahčovať. Vnímajúc však celkovú dĺžku samotného napadnutého konania, ktorú ústavný súd môže posudzovať v súvislosti so sťažovateľkou označeným základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a ktorá v okolnostiach tohto prípadu predstavuje (ku dňu rozhodovania ústavného súdu) 18 mesiacov, ústavný súd konštatuje, že dĺžka tohto posudzovaného obdobia, ktorá sa predĺžila aj v dôsledku mimoriadnej pandemickej situácie na území Slovenskej republiky, nie je neúnosná.

18. V tejto súvislosti ústavný súd podotýka, že z jeho judikatúry tiež vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (III. ÚS 199/02, I. ÚS 38/04, IV. ÚS 221/05, I. ÚS 375/08). Ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie sťažovateľom označeného základného práva (I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05, I. ÚS 191/2015). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01), čo však nie je prípad v prejednávanej veci.

19. Prístup ústavného súdu nie je špecifickým ani z komparatívneho pohľadu, zohľadňujúc najmä judikatúru ESLP. Medzi mnohými možno poukázať na viaceré rozhodnutia ESLP, v zmysle ktorých ESLP v súvislosti s právom na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru s ohľadom na ojedinelú nečinnosť súdu členského štátu a charakter súdneho konania toleroval napr. 20 mesiacov nečinnosti odvolacieho súdu, kým rozhodol o odvolaní sťažovateľa (pozri *Cesarini v. Taliansko*, č. 11892/85, rozhodnutie ESLP z 12. 10. 1992, body 20 – 21), alebo 28 mesiacov trvajúce obdobie nečinnosti súdu (od podania žaloby do výzvy súdu na jej doplnenie) v rámci civilného konania (pozri *Dostál v. Česká republika*, č. 52859/99, rozhodnutie ESLP z 25. 5. 2004, body 192 – 193).

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje aj na rozhodovaciu prax a judikatúru ESLP v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 340/2013, III. ÚS 566/2014, IV. ÚS 201/2018, I. ÚS 115/2019, II. ÚS 234/2019).

20. Podpredseda krajského súdu v odpovedi na sťažnosť sťažovateľky na prieťahy v napadnutom konaní uznal aj existenciu prieťahov a ospravedlnil sa za ne. Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre už uviedol, že skutočnosť, že orgán štátnej správy súdu uzná sťažnosť na prieťahy za dôvodnú, nemusí viesť bez ďalšieho k prijatiu v nadväznosti na to podanej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie, pretože ústavný súd, pridriavajúc sa doterajšej stabilizovanej judikatúry, považuje za potrebné poskytnúť všeobecnému súdu časový priestor na prijatie opatrení s cieľom nápravy a odstránenia protiprávneho stavu zapríčineného jeho nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou (IV. ÚS 78/07, IV. ÚS 59/08, IV. ÚS 27/09).

21. V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného týmto článkom ústavy (napr. II. ÚS 57/01), prípadne návrhu buď nevyhoviel

(napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05). K takémuto záveru dospel ústavný súd aj pri predbežnom prerokovaní tejto ústavnej sťažnosti.

22. Na základe uvedeného ústavný súd aj preto nevyhodnotil doterajšiu dĺžku odvolacieho konania od predloženia veci odvolaciemu súdu (5. apríla 2019, pozn.) do podania tejto ústavnej sťažnosti (27. júla 2020, pozn.) za nezlučiteľnú so základným právom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a postupu krajského súdu v napadnutom konaní ústavný súd dospel k záveru, že doterajšia dĺžka napadnutého odvolacieho konania nesignalizuje nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľkou označených práv. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

23. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

24. Ústavný súd v závere pripomína, že ak by krajský súd v napadnutom konaní bez ospravedlniteľného dôvodu nepostupoval plynulo, resp. efektívne, sťažovateľke nič nebráni v tom, aby za splnenia všetkých podmienok predložila ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť, ktorou bude namietat' porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2020

Ľuboš Szigeti
predseda senátu